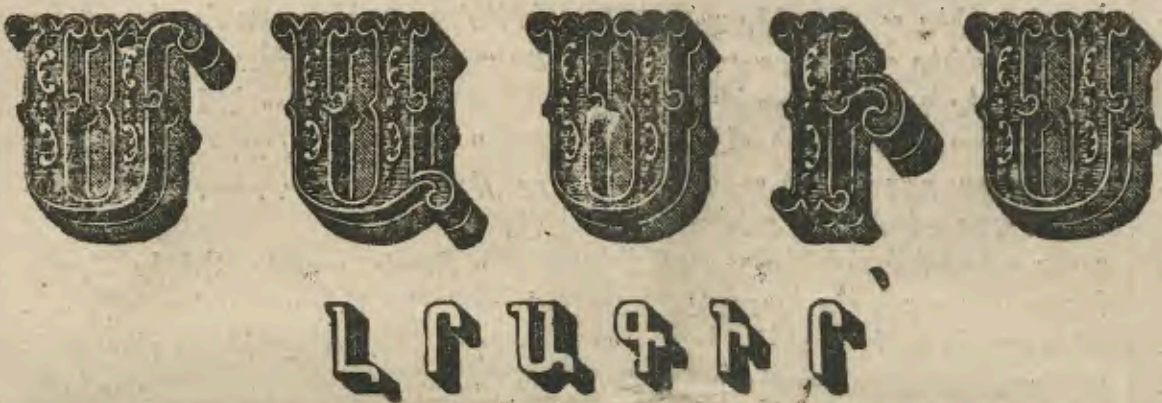

Տարեկան գինն է . . . 140 ռ. 2
Չեղանկայ " . . . 75
Եռամսեայ " . . . 40
Մեկ ամսուցու մը տողին 3 զուռուշ է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Յարապարակութիւնները ամեն ամսոյն 1 րէ
եւ 16 րէ կը սկսին :

Դուրս ելլալէ լրագրի մը համար
ձեռքը առնողին վրայ է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ ինչ գրութիւն, իմաստով չի
սղակցի . եւ ամեն ճամբուն ծախ
քէ իրենցին վրայ է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 25 ՕԿՏՈՅԱՆ

Իստիպալէն այս շարժում եկած լուսնային խիստ ծանրակշիւ են :

Կարիպալտի զօրապետն ու թէ հազար զօրք հաներ է Կարթէնի տէրութեան Քալապրիա գաւառը, եւ ուղղակի Ռէն-ձիօ քաղաքին վրայ քաշելով 5 ժամ պատերազմելէ ետեւ առերէ : Ըստ վրայ գաւառին բոլոր ժողովուրդները ոտք ելեր են, եւ ամեն մարդ զէնք առնելու գացել Կարիպալտի հետ միացել են : Թագաւորական զօրքերը չկրնալով ժողովուրդին եւ միանգամայն Կարիպալտի դէմ դնել, Քալապրիայի բոլոր քաղաքներէն քաշվել են :

Կարթէնի թագաւորն իր բոլոր զօրքերը Կարթէնի շրջականները գումարելով կը պատրաստուէր միջնեւ վերջին շունչը պատերազմելու իր մայրաքաղաքին ու Կաթոնին պաշտպանութեանը համար : Ուստի մեծ պատերազմ մը կ'սպասվէ այս օրերս Կարթէնի առջեւ :

Ինչպէս որ նախընթաց թուով ալ ըսած ենք, Իստիպալի մէջ անցած այս նշանաւոր անցքերուն եւ ասոնց ետեւէն դաշինք հիմնական փոփոխութիւններուն : Եւրոպայի մեծ տէրութիւնները շատ նշմարելու ուղղում ըրած են, քանի որ դործը Իստիպալի մէջ սահմանաւ մնայ : Բայց երբոր Սարտենիայի տէրութիւնը համ Կարիպալտի զօրապետը Վ. Էնկաի-կի ալ ձեռք նետեն, այն ժամանակը Էնկաի-կի իր բոլոր զօրութեամբը իտալացւոց վրայ քաշելու իրաւունք կ'ստանայ, եւ հետեւաբար երկու տարին 'ի վեր Իստիպալի մէջ այնչափ արիւն հեղութիւններով ձեռք բերված ազատութիւնները վերանորոգվելով չենալու եւ չկորսուելու համար՝ հարկ կըլլայ որ Վալդիա ալ գէնքով միջամտութիւն ընէ :

Իստիպալ այս կէտերը չհասցունելու համար Վ. Կարթէնի կայսրը յոտուէկ նստակ մը գրեց Սարտենիայի թագաւորին՝ յորդորելով որ Վ. Էնկաի-կի վրայ յարձակում ընելէ զգուշանայ, եւ կրնէ որ կիթէ Սարտենիա անխոհեմութիւն մը ընելով Էնկաի-կի հետ պատերազմ իբրեւ նշմարելու : Զախորդութիւն մը կրնէ, Վալդիա Վ. Էնկաի-կի վրայ զայնապէս թեմա-բը կ'ապփած ըլլալով՝ չպիտի կրնայ միջամտութիւն ընել :

Սարտենիայի կառավարութիւնն ալ ինչպէս կերելի՝ այս յորդորանքներէն շարժեալ շրջաբերական նամակ մը խորհրդէն տէրութեան բոլոր քաղաքական եւ զինուորական իշխանութիւններուն եւ կը

պատուիրէ որ շրջակայ տէրութեանց երկիրներուն վրայ յարձակելու համար կամաւոր զինուորներ գրվին եւ զէնք ու պաշար պատրաստուին արգիլելն : Յիշեալ շրջաբերականին մէջ Սարտենիայի կառավարութիւնը կը խոստովանի որ Սիկիլիայի ազատութեանը անուղղակի կերպով ձեռնուռ եղած է ինքը՝ ժողովուրդեան անզօրութիւն եւ անպիտան չլինելով դէմ կենալ : Բայց հիմա որ շարժումն ընդարձակելու վրայ է եւ կրնայ տէրութիւնը վտանգի մէջ ձգել, կառավարութիւնը չուզեր որ իշխանութիւնն ու պատասխանատուութիւնը չուներ իր անձինք վտանգի մէջ ձգելն տէրութիւնը եւ անոր հետ ալ բոլոր Իստիպալ : Ուստի ամեն կամաւոր դժուար Սիկիլիա երթալէն յառաջ եկած անպատեհ հոգեւորական առաջնի առնելու համար կառավարութիւնը ազգային պատհան զօրաց շարժական գունդեր պիտի կազմէ, եւ տէրութեան զինուորութիւնը ձգող ու կամաւոր զինուորութեան գացողներն ալ խափել պիտի պատժէ :

Եւս շրջաբերականին վրայ, ամեն անգ զգուշութեան միջոցներ ձեռք առնելուց Կարիպալտի հետ երթալ միանալ ուղղով կամաւոր զինուորներն արգիլելու համար : Նշումայի մէջ խառնութիւն ալ գործածվել սկսաւ : Վալդիա միջնորդներ բռնկուցան, հրացանի փամփուշտ (կարթոն) շնորհներ բանտարկվեցան : եւ ինչպէս թէ որ Սարտենիայի մէջ կամաւոր զօրաց գունդեր կը կազմվէին Հոմի տէրութեան երկիրները ծովու կողմէն երթալ կոխելու համար, երկու պատերազմական շոգեւաւ ճամբայ հանվեցաւ, որ երթան Հոմի ծովու գերքերը պահպանեն ու չթողուին որ այն մարտիկը ցամաքը ելնէ :

Եւրոպայի խորհրդարանին մէջ օգոստ. 9/21 ին օրը նորէն խօսք բացվելով Էնկաի-կի անցքերուն վրայ, Լորա Բալ-մէրսթըն պատասխան տուաւ թէ Լիբա-նանու վերջին անցքերուն մէջ նախ մարտնիկները Տրի գնեցին ու վրայ յարձակում եւ ըլլալին ստուգված է : Վալդիայ արտաքին գործոց պաշտօնայն Սոսի-թու միջեւ ալ նոյն տեղեկութիւնն ըստացած է : Բայց ասով չկրնար կրեք արդարանալ ու անպատեհ մնալ Տրի-գնեցին ըրած գաղափարն անգլութիւնները :

Վալդիայի մասին Վ. Կարթէնի կայսրն ու կայսրուհին օգոստոս 11/23 ին Փարիզէն ճամբայ ելան Վալդիայ նոր գաւառները (Սալոն ու Երես) պտուտելու եւ անկէջ Քորթիքա ու Նէգա-

լի երթալու համար :

Վրայի թէ կայսեր Նէգայի գտնելով ժամանակը Թուրքիոյ պէյը տեւութեան պիտի երթայ անոր :

Չինաստանէն եկած լուսնային խիստ ձախորդ են Երկնային կայսերութեան կառավարութեանը համար :

Եւս երկրին մէջ քանի մը տարին 'ի վեր ծագած ապստամբութիւնը այս օրերս նոր յառաջացիմութիւններ ընելով թուրքաւոր ժողովուրդ սրայ եւ հրոյ ճարակ եղիւ եւ միջնաւոր բնակիչներով գաւառներ աւերակ դարձեր են :

Եւս աւերութեան ընդունելով ապստամբներն աւելի կառավարութեան զօրքերն են : Ըստ ապստամբներէն յաղթվելուն պէս իրենց անցած բոլոր քաղաքները կը կողոպտեն ու բնակիչները կը ջարդեն, որպէս զի ապստամբներուն գործ չմնայ : Եւսնի աւարի առնելով քաղաքներուն մէջ ամենէն նշանաւորը կը համարվի Սուլան անուն մեծ եւ հարուստ քաղաքը որուն մէջ երկու միլիոնէն աւելի ժողովուրդ կար, եւ հիմա արիւնանակի աւերակներու շեղակոյտ մը եղած է :

Վերջապէս ապստամբներն իրենց ըրած վերջին յաղթութիւններուն վրայ այն աստիճան զօրացել են, որ տէրութեան բոլոր զօրութիւնը կարող չէ գանդել վանելու : ուստի եւ ուղղակի Բեքին մայրաքաղաքին վրայ կը քաշեն եղեր :

Երեւոյն ու լուսնային լրագրող (կայսր) մէկ կողմանէ Եւրոպացւոց դէմ գնելու համար իր զօրութեան մեծ մասը Բեյ-հո-գետին վրայ գումարած ըլլալով, ապստամբներուն ինչով դէմ պիտի դնէ չըզիացուի :

Ուստի Չինաստանի մէջ Սանչու-թաթարներուն իշխանութեան վախճանը հասած եւ յիշեալ երկրին այժմու քաղաքական ու բնակչական շէնքին կործանումը անհրաժեշտ կերպով մտաւ զանգուշի :

Թուրքիայի լրագրիները կը ծանուցանեն թէ Վարատապի սպանեալ իշխան Տանիլօ պէյին եղբորդի՝ Երթալ Բեթ-րովել պատանին օգոստոս 2/14 ին Վարատապի իշխան հրատարակվել է :

Վարատապի այս նոր իշխանը 1841 զեկտեմբեր 6 ին ծնած է : 1856 ին Փարիզ ուսման խրկուելով, այս տարի ապրիլ ամսոյն մէջ Լուի Եւ Սուս ըսված կայսերական համալսարանէն եկած ու Վարատապի դարձած է :

ՆԵՐՏԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
Սոյրաքաղաքի անդրապահ Լե-

ւին Էրթալ լրագրին հետեւեալ հեռագրական լուրը կը հրատարակէ :

« Եւրոպայի վերաբերեալ դաշնադրութեան ստորագրութիւնը քանի մը օր ուշացել է, որովհետեւ Ռուսիա ոտք կը կոխէ որ այս օգնութիւնը ընդհանուր ըլլայ ամեն տեղի քրիստոնէից համար : Բայց Բ, Ղուռն ասիկա չէ ընդունել իրաւունք յուշանելով թէ ասիկա Օսմանեան տէրութեան ներքին գործերուն խառնուելու ըսել է : Սակայն ետքը ամենն ալ համաձայնել են : »

Յիշեալ լրագիրը նաեւ Եւրոպայի մի վրայօք հետեւեալ լուրերը կը հրատարակէ, որ մինչեւ օգոստ. 4/16 կը հասնին :

Մինչեւ այս օրը 2000 էն աւելի յանցաւոր կամ ամբաստանեալ անձինք բռնկուիւր բանտ դրվել են : Եւսնի մէջ շատ ալ զօրակներն կան եղեր : Բայց յանցաւորներէն շատերը փախելու համար կողմերը ապստամբներ են կըսվին : Բանդիւմ յանցաւորներուն դատաստանը մէկ կողմէն կը տեսնվի եւ մահաւան դատապարտուողներուն պատիժը կը դործադրվի : Դամասկոսի մէջ տաճիկ հացագործ մը քրիստոնէից սուլած հացին մէջ թոյն խառնած ըլլալով վստմափայլ ճուտ փաշային հրամանաւ կ'ախկնդէ : Հետեւեալ օրը քրիստոնէից թաղին մէջ սպանեալ քրիստոնէայ մը գտնվել է :

Դամասկոսի գունդերը միշտ գոց են եւ մարդ դուրս թող չտրվի : Փողոցներն ալ գրեթե ցորեկ զօրաց խուճեր կը պտտին : Ս. Գ. ճուտ փաշային զրուցումով կողմերը որչափ որ պայպէս բարեկարգութեան մէջ կը պահվին, այսու ամենայնիւ չարադրութիւնները դուրս բողբոջվին վերջացած չեն :

Նոյն լրագրին գրված ուրիշ նամակի մը խօսքին նայելով՝ Պալպէքի ու Պի-գայի կողմերը Տրի գնեցին ու արարեաները քանի մը քրիստոնէայիներ սպաններ ու կողոպտել են : Եւ թէպէտ քրիստոնէից մեծ մասը փախել են, բայց բռնկվածները սոսկալի տանջանքներով կրտամահ կըրնեն : Եւրիւս կին ողջ ողջ ալրեր են : Վասն երեք ալ եկեղեցի ալրեր են եղեր : Եւս վերջին լուրն անհաւատալի կը թուի մեզ, որովհետեւ Պալպէքի ու Պի-գայի մէջ այսպիսի եկեղեցի չկայ կրտեն :

Տրի գնեցին կը շարունակեն եղեր իրենց թշնամութիւնն ու բարբարոսական անգլութիւնը Սարտենիան դէմ, եւ մինակ դատմին չարաչար կ'սպանեն :

Սոյտայի մէջ խեղճ կին մը տանջանքի տակ մեռցուցել են գետնի վրայ հարստութիւնը իրենց ցուցնել չուզելուն համար :

Եւս երկուսուսուրդ թեմայի լուրերը

Սեմ. Պուտո փաշային ականջը հաս-
նելուն պէս, խիստ զօրաց գունդեր խը-
կերէ այն կողմերը՝ հրաման ընելով որ
չարդորները խտրել պատժուին:

Դամասկոս 3/15 եւ 4/16
թիւերով հետեւեալ նամակները կը գը-
րեն մայրաքաղաքին յաւանքին:

«Պուտո փաշային՝ հոս հասնելէն
ի վեր Լսորեստանի բոլոր բնակիչները
մեծ քաջաբերութիւն մը կ'ըզան ազա-
դային վրայ, եւ կ'օրհնեն Վորին Սե-
մուելեան անմիջապէս ձեռք առած ազ-
գու միջոցները՝ որոնք ընդհանուր խաղա-
ղութիւնը ամուր հիմանց վրայ կը հաս-
տատեն: Խոսքս միակ քրիստոնէից հա-
մար չէ. առճիշդին ալ նոր կենդանու-
թիւն մը կ'ըզան. զօրաց պաշտօնա-
կաններն ուրախութեամբ կըսեն թէ հի-
մա ինքզինքնին ճշմարիտ զօրական կը հա-
մարին, վասն զի իրենց համադրեալ ա-
մեն տեղ անհաճութիւն կը գտնէ:

«Չորս լեռնական արարներ ժան-
կամարդ օրիորդ մը բռնել էին, եւ անոր
պատիւն աւելի էաւ. անգթութիւնը
մինչեւ այն աստիճան հասուցիւ էին որ
խեղճ աղջկան երեք եղբայրներն աչքին
առջեւ խողխոլեր եւ մայրն ալ խեղան.
գամ ըրեր էին: Եւս չարագործներուն
դէմքն ու կերպարանքը զինուորական իշ-
խանութեանց ծանուցիլով՝ չորսն ալ
բռնուցան ու շղթայակապ սպարապե-
տին դուռը տարվելով, օրիորդին ցոյց
տրվեցան: Օրիորդն խիստ զանազան
նայով, անոնց իր եղբայրներուն ու մօրը
բռած գաղանակն անգթութիւննե-
րը պատմեց սրտակաւ, պարագանե-
րով: Մայրն ալ կրած խեղութիւն-
ներուն վրայ տակաւին ողջ մնացած
ըլլալով անալ գտնուցեալ ու իրզե-
բաղդ աղջկը թեւերուն մէջ սխմե-
լու երջանկութիւնն ունեցաւ: «Մայ-
րըս դտան ու ինծի դարձուցին, բայց
տառաւս իմ պիտի դարձունէ ինծի, կը
տալէր աղջկը, եւ յուսահատական մա-
լեկնութեամբ մը կուրծքին կը զարներ,
մաղերը կը փետտէր եւ լսելը կը պա-
տռուէր: Ա' երջապէս աչքը արտասուք
գալով՝ յուսահատութիւնը հանգարուե-
ցաւ իրեն տրված ապահովութիւններուն
վրայ թէ իրաւունք պիտի ըլլայ իրեն:
Երգարեւ, Պուտո փաշան այս տեսա-
րանէն սիրտը կտրտելով խիստ այն չորս
աւագակներուն դատաստանը տեսաւ եւ
համառօտ հարցաքննութիւնէ մը ետեւ
յանցանքներն հաստատուելով՝ հրաման ը-
րաւ որ չորսն ալ կախին:

«Վորին վսեմութեան խնամքը հոս
ալ օգնութեան յանձնաժողով մը հաս-
տատուցեալ Պերուլի մէջ հաստատուե-
ցին պէս: Չեմ իրնար նկարագրել այն
թշուառութիւնը որուն մէջ ընկղմած
են քրիստոնէայք, որոնք իրենց փրկու-
թեան բոլոր յոյսը Ա. Սուլթանին բա-
րեւրութեանը վրայ դրած են: Ըմեն
շարժուլ խուճ մը կանոնաւոր դօրք եւ
ճիշդիցի կամար զինուորներ՝ բազ-
մաթիւ քրիստոնէայեան կարաւան մը
կը տանին Պերուլի, որոնք այս աղէտայն
քաղաքը կը ձգեն կերթան կառավարու-
թեան ծախքովը:

«Երաւոյ կարգի դատաստանական
ատեանը՝ Աօթ-Սէյանի վրայ եղած
Սէլմիէի մզկիթը կը գումարէին: Եւս
առեանին քանի մը անգամ ներկայ գտնու-
վեցայ եւ տարօրինակ տեսարան մը դար-
կաւ աչքին: Արեւը կը թափուէր թէ շը-
ւառի մէջ կարենայ այսպիսի ատեան մը

կազմել՝ որուն անդամներուն մէջ աչ-
խարհականներն ու հրեայներն զանգիւն եւ
հռոմէականներն ու բարձրաստիճան եկե-
ղեցականներն գտնուէին: Դամասկոսի մէջ՝
Համի սուլթը քաղաքին մէջ՝ եւ աչ-
քովս տեսայ քաղաքական ու զինուորա-
կան պաշտօնականներ եւ քրիստոնէայ մը՝
որոնք այնպիսի խլիճաներն ու տաճիկներ
կը դառնէ որոնք իրենց ծագումը մինչեւ
Մարգարէին կը հասցունեն, եւ այս ալ
լուս բացմութեան մը առջեւ՝ որոնք ձայն
չեն հաներ եւ չեն բողբոքեր այս բանիս
դէմ՝ որ կրնային տաճիկութեան հին ի-
րաւունքներուն զբոթողութիւն մը հա-
մարվել:

«Բազմաթիւ տեղացի քրիստոնէայ-
ներ կոտորածին ժամանակը մահուանէ
ազատելու համար մահախեղճութեան
դարձեր էին: Ըստը հիմա աղքատներ
կուտան Պուտո փաշային որ իրենց օր-
նութիւնն քնէ: Վորին վսեմութիւնն ալ
իւր անձնական բժիշկ Տրեթոր Ուսուին-
եանին եւ Տանիշ Էֆենտիին յանձնեց
որ զանոնք վերադին իրենց հայրենի կը-
րծիքն դարձունեն: Խեղճներն առջի բե-
րանը վարանեցան, բայց երբոր Պուտո
փաշային դիտաւորութեանց անկեղծու-
թիւնը հասկացան, վախը մէկի զրին եւ
ռզեցին որ Պերուլի խրկին: Աւտի
աստը ալ Պերուլի պիտի երթան:

«Մուսնակներն (աշխարհ) կը պը-
տրտին քաղաքական մեծ կողմը՝ զինուորա-
կան տալիքներով, եւ Պուտո փաշային
անուամբ կը պահանջեն այն ամեն աղայքը,
աղջկները, կանայքն ու մարդիկը որ տաճ-
կութեան դարձած են կամ տաճիկաց քով
պահված են:

«Ըստնակներն շատերը արդէն ազա-
տութիւն գտան եւ հիմա միջնորդը
կը գտնուին քրիստոնէից հետ:

«Տաճիկաց Տիւրք-Եւսուլթ Մա-
հալէի ըսված թաղը պարտուցեալ, եւ
տաճիկներն իրենց տուները Դամասկոս
մնալու դիտաւորութիւնն ունեցող քը-
րիստոնէից կը թողուն: Ըստը գաւ Պու-
տո փաշան կ'ըզան Տաճիկ մեծ տուն մը
գնելու, որ քրիստոնէից պիտի յանձնէ
իւրաքանչիւր դաւանութիւն իր կրօնա-
կան պաշտամունքը կարգաւ անոր մէջ
կատարելու համար:

«Պուտո փաշան իր բանակի օգնա-
կաններէն զնդապետ տեղակալ Հասան
պէյը փաշա մը զօրքով Հասանիս եւ
Բաշեյա խրկեց՝ Պերուլի գացող քրիս-
տոնէից կարաւանները պաշտպանելու հա-
մար: Ս' ի թիւալը ըսված արար ցեղի մը
զրուլը՝ Ընէ պէյ անուն՝ զուգը մը անկա-
նոն ձիաւորներ տուաւ Հասան պէյին:
Ըսած տեղեկութիւններուս նայելով,
Հասան պէյն այսօր Սայտա հասած
կըլլայ:

«Միշտ Իպրահիմ փաշան՝ որ
քաղաքէն ու թ ժամու չափ հեռու Ճի-
րուլ անուն գեղին վրայ գացիւ էր, այս
տուու դարձաւ եկաւ ու թ ու դուռ բեռ
ազարանք բերելով, զօրոնք յիշեալ գեղին
բնակիչները Դամասկոսի քրիստոնէայեան-
րէն յափշտակել էին: 60 ալ մարդ հե-
տը բերաւ կապած: Յիշեալ Իպրահիմ
փաշան՝ նոյն գեղին մէջ հինգ տուն կը-
րակի տուաւ, որոնք աւարտութեան
առաջնորդ եղողներն տուններն էին, եւ
մէկն ալ հարկաւորական մընէր՝ որուն
տանը կարտօններուն պիտի թեւան նը-
մանը չկար: Հարկաւորական ալ հոս
բանտն է:

«Պուտո փաշան Պերուլի պահա-

պան զօրքներուն յայտարարութիւն մը
խրկեց՝ դաշնակից զօրաց Լսորեստանի գա-
լին անոնց ծանուցանելու համար:

Դամասկոս 4/16 օգոստոս.

«Երեկ ժամը չորսին միջոցները վե-
րը յիշված չորս մարդասպաններ կախ-
վեցան:

«Ժամը տասնին Պերիք Հալիտ
փաշան՝ Ընէ Պերուլի հրամանին տա-
կի եղած 230 տեսչութեան զինուորնե-
րը գումարեց ու իմացուց անոնց որ իրենց
անցեալ վարքը ծանր կասկածներ տուած
ըլլալով իրենց վրայ քննութիւն պիտի
ըլլայ. ուստի զէնքերնին առնելով Սէլ-
միէի մզկիթին մէջ բանտարկեց, եւ հար-
ցաքննութիւնին պիտի սկսի:

«Երաւոյ կարգի դատաստանական
ատեանը՝ որ գովելի փութով մը իւր պաշ-
տօնը կը կատարէ, արդէն 530 մարդ
գտնեց: Յիշուէն եւ մէկ մարդ մահուան
դատաւարութեան: Հարկը ու թուուն
մարդ ալ՝ որոց յանցաւորութիւնն հաս-
տատված չէ, կոտորածին ժամանակը զին-
եալ ըլլալուն համար՝ հաւանական է որ
անոնք ալ մահուան դատաւարութիւն: Ը-
ստը մահուան պատիժը մէկ աւուր մէջ
ի գործ պիտի դրվի՝ ժողովրդեան վրայ
աւելի աղքատութիւն ընելու համար: Ը-
ստը պատիժը մինչեւ հիմա չարկուին
պատճառը սա է որ Պուտո փաշան կաշ-
խառի ստուգելու թէ քրիստոնէից դէմ
յուսաբանեցին իր թիւած ու պատարաստ-
ված գաւազնութիւն մը կար:

«Դամասկոսի նախորդ կուտակալ
ԼՀճէտ աղան այս առտու հոս հասաւ,
եւ խիստ բանտարկելով՝ դատաստանա-
կան քննութիւններն սկսան:

Պերուլիէն ու Դամասկոսէն եկած
վերջնալուրերը՝ որ մինչեւ օգոստ, 10/22
կը հասնին՝ կը ծանուցանեն թէ Լսորես-
տանի մէջ խաղաղութիւնն օր ըստ օրէ
վերահաստատվելու վրայ է, եւ օսման-
եան կայսերական զօրքներ իրենց նոր հը-
րամանատարներուն առաջնորդութեամբ
պարտաւորութիւններն կատարելու մեծ
փոխ կը ցուցնեն:

Սեմափաշ Պուտո փաշան իր
պաշտօնը աղքատութեամբ կը կատարէ:
Ըրդէն մահուան դատաւարութիւնը յե-
լուգակներէն 160 հոգի հրապարակաւ
պատիժներն կրել են:

Ըստը գաւ, անգութ բարբարոս
մը՝ երկու քրիստոնէայ կանայք թունա-
ւորելով սպաննած ըլլալուն համար՝ ան-
միջապէս ի մահ դատաւարութիւն եւ պա-
տիժ կրել է:

Կաղղական զօրքերը Պերուլի հա-
սեր ու ցամաքը կըլը են օսմանեան եւ
օտարազի մալիքներով: Ըստը ցամա-
քը ոտը կրկնած ժամանակը արքունի պա-
հապան զօրաց նուազարարները դաղղի-
ացեաց հաճելի երգեր նուագել են:

Հալէպէն գրված նամակներն համա-
ձայն կը վկայեն թէ անդաւորութիւնը կը շա-
րունակէ հոս, բայց քրիստոնէայեանք մեծ
վախի մէջ են եղիւ: Տեղւոյն քաղաքու-
կան ու զինուորական իշխանութիւնները
մեծ աշարժութեամբ կը հսկեն, եւ ա-
մեն պէտք եղած միջոցները ձեռք առած
են որ եւ անկարգութեան փորձերը շա-
տով զսպելու համար:

Հալէպի պահապան զօրաց հրամա-
նատար Պերիք Լսորէ փաշան՝ որ իր
պարտքը ծանցող հաճարեղ եւ քաջ
զինուորական մընէ, իր այս բարեմաշ-
նութեանց պատճառաւ Դամասկոս կան-

չովելով, անոր տեղը խարբերող զօրաց
հրամանատար Հալիք փաշան Հա-
լէպ խրկուցեալ 1450 զօրքով: Իւ թէ-
պէտ այս վերջինն ալ բանիւրուն եւ անձ-
նանուէր զինուորական մընէ, այսուամե-
նայնիւ Հալէպի քրիստոնէայ բնակիչնե-
րը շատ տրտմար են Լսորէ փաշային եր-
թալուն վրայ: Հոն դաշնակից Լսորայացի
վաճառականները մէջերէն ստորագ-
րութիւն բանալով քանի մը աւուր մէջ
բաւական մեծ գումար մը պատրաստել
են պատուի սուր մը անոր նուիրելու
համար: Բայց Լսորէ փաշան իմանալով
հետեւեալ նամակը գրել է յիշեալ ըս-
տորաւորութիւնները հաւաքող ընկերու-
թեան նախագահին, որ անգղիացի մընէ:

Տէր,
«Մեծ շնորհակալութեամբ իմացայ որ հը-
րամանքիդ քանի մը պատուաւոր վաճառական-
ներու հետ ստորագրութիւն բացեր՝ ինծի թուր
մը նուիրել կուգէք այս քաղաքս կենալուս յի-
շատակ եւ ժողովրդեան զիս սիրելուն նշան մը
ըլլալու համար:

«Իս որչափ ժամանակ որ Հալէպի պա-
հապան զօրաց հրամանատարութիւն ըրի, իմ օ-
գոտափառ Տիրոջ հայրական դիտաւորութիւն-
ներուն ճշդիւ հետեւելէ դատ ուրիշ բան մը ը-
րած չըլլալով, կաղաւթ մէկն որ այն հաւաքած
ստակիդ Դամասկոսի ու Լեռնանու ամենա-
ցաւալն ու տխուր անցքերուն մէջ փառ կրող
խղճակներն սխիւ ինչու գործածեց:

«Ըսկեց գաւ, կաղաւթ մէկն, Տէր, որ
ոյս յարգանայ նշանը այսպէս հրապարակաւ ին-
ծի տալ ուղղութեամբ ամենուն ալ իմ խորին շը-
նորհակալութիւնս յայտնէր, եւ կը յուսամ որ
ամենն ալ աղաչանքս կընդունին:

Ի նդունեցէր եւսյն:

ԻՍԽԱԿ ԲԱՇԱԿԻ

Հալէպ 1860 2/14 օգոստ.

Ըստնի համաւոր եւ աղնուական ըզ-
գացումներ ունեցող անձի մը ինչպէս մարդ
ըլլալ հասկերաւու համար ուրիշ վի-
յութիւններ աւելորդ են: Աւտի եւ
Սեմ. Պուտո փաշային այս անձին վը-
րայ վստահելու որչափ իրաւունք ունենալն
ալ ինքնին կը հասկցին:

Լսորայական զօրաց Լսորեստան
հասնելուն լուրը Հոմարի մէջ խռովու-
թիւն հանելու առիթ եղերէ չարաւեր
անձանց: Տասն կամ աստիճան մարդ
քաղաքին գլխաւոր փողոցները պարտի-
սկեր են ծախսելու պատալով եւ ժողը-
վուրդը ոտը կըլըլու գրգռելով: Բայց
Հոմարի կառավարիչ ԼՀճէտ փաշան շու-
տով վրայ հասեր, խռովարարները բռն-
ներէ, եւ կապած Դամասկոս խրկելէ,
ուր դատաստաններն տեսնուելով նորէն
Հոմա պիտի խրկվին իրենց պատիժը կը-
րելու:

Երբուտական ճիշդեւ-Պաշէ անուն
շողեշարժ ֆրգաթներ կրկնի առտու
Պ. Պօլիս հասաւ՝ 278 բանտարկեալ
բերելով Դամասկոսին:

Սիւլէն օգոստոս 7/19 թուով գըր-
ված նամակ մը կրկար եւ մանրամասն տե-
ղեկութիւններ կուտայ բարձրադաստիւ
Մեծ եպարքոս Պարպրուլ Մէհմետ փա-
շային՝ Սիւլէ մէջ բռած բարեկարգութիւն-
ներուն ու արդարութեան դործերուն
վրայ: Վորին բարձրութիւնը Սիւլ մըս-
նելուն պէս քննութեան սկսելով հասկըցեր
է որ տեղւոյն քաղաքական տեսանկիւն ան-
գամներն իրենց պարտաւորութեանը հա-
մամաւ չեն վարվել եղեր, ուստի անմի-
ջապէս լուծել է նոյն տեսանկիւն եւ անոնց
տեղը ուրիշ արժանաւոր անձինք ընտ-
րել տուել է ժողովրդեան:

Սիւլէ նախորդ կուտակալ Օէյնէլ

